

FIȘA DISCIPLINEI

Icoana rusească stil, teme, reprezentanți

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă creștină
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Icoana rusească stil, teme, reprezentanți			Codul disciplinei	OMR4019
2.2. Titularul activităților de curs	Prof. Univ. Dr. Muntean Gheorghe Marcel				
2.3. Titularul activităților de seminar	Prof. Univ. Dr. Muntean Gheorghe Marcel				
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Colocviu
2.7. Regimul disciplinei	Opțional	2.8. Tipul disciplinei		Disciplină de specializare (DS)	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					21
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					50
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					26
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					7
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				108	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	Cunoștințe de bază în specialitate

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Atelier dotat cu șevalete și mese pentru pictură/desen
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Atelier dotat cu șevalete și mese pentru pictură/desen

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP11	Creează opere de artă Creates artwork
CP12	Utilizează tehnici de pictură Uses painting techniques
CP12	Studiază obiecte de artă Study art objects
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT2	Se exprimă într-un mod creativ Expresses themselves in a creative way
CT1	Organizează informații, obiective și resurse Organizes information, objects, and resources

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP3	Absolventul cunoaște fundamentele teologice și estetice ale abordărilor stilistice și conceptuale. <i>The graduate knows the theological and aesthetic foundations of stylistic and conceptual approaches.</i>	Absolventul integrează informații din teologie, istoria artei și patrimoniu în formularea conceptului artistic. <i>The graduate integrates information from theology, art history and heritage in formulating the artistic concept.</i>
CP6	Absolventul cunoaște principiile compoziției, cromaticii și simboliei în arta creștină. <i>The graduate knows the principles of composition, colour and symbolism in Christian art.</i>	Absolventul concepe și realizează opere de artă creștină (icoane, pictură murală, vitralii, mozaic). <i>The graduate conceives and creates works of Christian art (icons, mural painting, vitralii, mozaic).</i>
CP6	Absolventul cunoaște principalele tehnici de realizare a icoanelor și ansamblurilor murale. <i>The graduate knows the main techniques used in the creation of icons and mural ensembles.</i>	Absolventul integrează în lucrări rezultatele documentării teologice și iconografice. <i>The graduate integrates the results of theological and iconographic research into their works.</i>
CP9	Absolventul cunoaște modalități de abordare a temelor creștine în pictura de șevalet. <i>The graduate knows ways of approaching Christian themes in easel painting.</i>	Absolventul integrează elemente narative, simbolice și meditative în compozițiile sale. <i>The graduate integrates narrative, symbolic and meditative elements into their compositions.</i>
CP13	Absolventul cunoaște rolul cadrului artistic în receptarea mesajului creștin. <i>The graduate knows the role of the artistic framework in receiving the Christian message.</i>	Absolventul concepe cadre artistice care susțin și potențiază sensul lucrărilor. <i>The graduate conceives artistic frameworks that support and enhance the meaning of works.</i>

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Absolventul cunoaște terminologia de specialitate referitoare la icoana rusească, incluzând vocabularul tehnic, iconografic și istoric utilizat în analiza stilurilor, temelor și școlilor regionale.

învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

2. Absolventul cunoaște calitățile definitorii ale icoanei rusești, precum specificul compozițional, cromatica tradițională, simbolismul teologic și particularitățile regional-istorice ale principalelor școli de pictură.
3. Absolventul cunoaște tehnicile specifice de realizare a icoanelor rusești, incluzând etapele de pregătire a suportului, aplicarea straturilor de culoare, tehnicile de aurire și modul tradițional de construire a luminii iconice.
4. Absolventul cunoaște abilitatea și capacitatea de a contextualiza dezvoltarea icoanei rusești în raport cu tradiția bizantină, influențele greco-italiene și evoluția centrelor artistice din Rusia medievală și modernă.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Absolventul este capabil să analizeze stilurile și tipologiile icoanei rusești, identificând elementele structurale, temele dominante și particularitățile fiecărei școli (Kiev, Novgorod, Pskov, Tver, Moscova).
2. Absolventul este capabil să aleagă tehnici specifice tradiției rusești în vederea realizării de lucrări practice, adaptând metodologia clasică la cerințele contemporane ale artei creștine.
3. Absolventul este capabil să motiveze alegerile tehnice și iconografice în sensul realizării unor lucrări de artă coerente, teologic fundamentate și stilistic adecvate, integrând rezultatele documentării personale în procesul creativ.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1. Originea icoanelor – Orient și Grecia	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
2. Prezența icoanelor în vechea Rusie	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
3. Tehnica și stilul icoanelor	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
4. Secolele al XI-XIV-lea Kiev, Novgorod și Școala Greco-italiană	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
5. Școala de la Novgorod - teme oroginale	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
6. Școala de la Pskov și Tver	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
7. Teofan Grecul și influența lui asupra iconografiei ruse	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
8. Andrei Rubliov și principalele tendințe	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
9. Specificitate și originalitate în iconografia românească din Transilvania din secolele al XVII-XIX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
10. Zugravi și icoane maramureșene din veacurile al XVIII-XIX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de	2 ore fizice

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

	reprezentare în limbajul artei monumentale	
11. Icoane împărătești și icoane de praznic din țara noastră	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
12. Icoane aghiografice românești	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
13. Tendințe înnoitoare în icoanele românești din veacul al XX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
14. Stil și reprezentanți în icoanele românești din secolul al XXI-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice

Bibliografie

1. Constantine Cavarnos, *Ghid de iconografie bizantină*, Ed. Sofia, București, 2005.
2. Constantin Suter, *Istoria Artelor Plastice*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1967.
3. Leonid Uspensky, Vladimir Losky, *Călăuziri în lumea icoanei*, Ed. Sofia, București, 2003.
4. M.V. Alpatov, *Rubliov*, Ed. Meridiane, București, 1972.
5. Paul Evdochimov, *Arta icoanei. O teologie a frumuseții*, Ed. Meridiane, București, 1992.
6. Muntean Ghe. Marcel, *Tipologia artei bizantine*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012;
7. Muntean Ghe. Marcel, *Teme iconografice creștine – curs universitar*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2015;
8. Muntean Ghe. Marcel, *Repertoriul picturii bizantine – icoane de praznic*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014;
9. Viktor Lazarev, *Teofan Grecul și școala sa*, Ed. Meridiane, București, 1974;
10. Viktor Lazarev, *Istoria picturii bizantine*, vol. I, II, III, Ed. Meridiane, București, 1980;

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Originea icoanelor – Orient și Grecia	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
2. Prezența icoanelor în vechea Rusie	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
3. Tehnica și stilul icoanelor	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
4. Secolele al XI-XIV-lea Kiev, Novgorod și Școala Greco-italiană	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
5. Școala de la Novgorod - teme oroginale	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
6. Școala de la Pskov și Tver	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
7. Teofan Grecul și influența lui asupra iconografiei ruse	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică

8. Andrei Rubliov și principalele tendințe	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
9. Specificitate și originalitate în iconografia românească din Transilvania din secolele al XVII-XIX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
10. Zugravi și icoane maramureșene din veacurile al XVIII-XIX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
11. Icoane împărătești și icoane de praznic din țara noastră	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
12. Icoane aghiografice românești	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
13. Tendințe înnoitoare în icoanele românești din veacul al XX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
14. Specificitate și originalitate în iconografia românească din Transilvania din secolele al XVII-XIX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
Bibliografie 1. Constantine Cavarnos, <i>Ghid de iconografie bizantină</i> , Ed. Sofia, București, 2005. 2. Constantin Suter, <i>Istoria Artelor Plastice</i> , Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1967. 3. Leonid Uspensky, Vladimir Losky, <i>Călăuziri în lumea icoanei</i> , Ed. Sofia, București, 2003. 4. M.V. Alpatov, <i>Rubliov</i> , Ed. Meridiane, București, 1972. 5. Paul Evdochimov, <i>Arta icoanei. O teologie a frumuseții</i> , Ed. Meridiane, București, 1992. 6. Muntean Ghe. Marcel, <i>Tipologia artei bizantine</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012; 7. Muntean Ghe. Marcel, <i>Teme iconografice creștine – curs universitar</i> , Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2015; 8. Muntean Ghe. Marcel, <i>Repertoriul picturii bizantine – icoane de praznic</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014; 9. Viktor Lazarev, <i>Teofan Grecul și școala sa</i> , Ed. Meridiane, București, 1974; 10. Viktor Lazarev, <i>Istoria picturii bizantine</i> , vol. I, II, III, Ed. Meridiane, București, 1980;		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Verificarea cunoașterii, aplicării canoanelor caracteristice artei creștine rusești	Evaluare practică	70%
	Verificare pe parcurs	Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării	20%
9.5 Seminar/laborator	Activitate la seminar	Implicare în dezbateri seminariale	10%
9.6 Standard minim de promovare			
<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea elementelor de ordin iconografic din spațiul slav Realizarea unui număr de maxim 10 lucrări/studii sau desene, cu respectarea tematică propusă 			

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

	☐	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
								Nu se aplică nici o etichetă
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Data completării:

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

...

.....

.....

Data avizării în departament:

Semnătura directorului de departament

...

.....

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.